

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/15-01/88
URBROJ: 65-15-02

Zagreb, 29. lipnja 2015.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o ostvarivanju prava na besplatnu pravnu pomoć i utrošku sredstava u 2014. godini*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 24. lipnja 2015. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Orsata Miljčevića, ministra pravosuđa, Sandru Artuković Kunšt, zamjenicu ministra pravosuđa i Renatu Duku, pomoćnicu ministra pravosuđa.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/15-07/213

Urbroj: 50301-09/06-15-4

Zagreb, 24. lipnja 2015.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Izvješće o ostvarivanju prava na besplatnu pravnu pomoć i utrošku sredstava u 2014. godini

Na temelju članka 46. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/2013), Vlada Republike Hrvatske podnosi Izvješće o ostvarivanju prava na besplatnu pravnu pomoć i utrošku sredstava u 2014. godini.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Orsata Miljenića, ministra pravosuđa, Sandru Artuković Kunšt, zamjenicu ministra pravosuđa i Renatu Duku, pomoćnicu ministra pravosuđa.

**IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU PRAVA NA BESPLATNU
PRAVNU POMOĆ I UTROŠKU SREDSTAVA U 2014. GODINI**

SADRŽAJ

I. UVODNE NAPOMENE	2
II. ZAKONODAVNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ	3
III. INSTITUCIONALNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ	4
IV. OSTVARIVANJE PRAVA NA PRAVNU POMOĆ I UTROŠAK SREDSTAVA U 2014. GODINI-STATISTIČKI POKAZATELJI	5
1. Zahtjevi za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u 2014. godini	5
2. Vrste pravne pomoći	8
3. Postupci u kojima se odobrava pravna pomoć	9
4. Korisnici pravne pomoći	10
a) Korisnici pravne pomoći prema državljanstvu	10
b) Korisnici pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu	10
5. Registar pružatelja primarne pravne pomoći	10
6. Financiranje	10
6.1. Pružatelji primarne pravne pomoći	10
6.2. Naknada - odvjetnici, vještaci i tumači	11
V. AKTIVNOSTI MINISTARSTVA PRAVOSUĐA	13
VI. OCJENA STANJA	13
SAŽETAK	14

Prilozi:

- 1. Prikaz zaprimljenih i usvojenih zahtjeva u 2014. po županijama**
- 2. Godišnje praćenje pravne pomoći prema vrstama pravne pomoći - tabelarni prikaz stanja**
- 3. Godišnje praćenje pravne pomoći prema vrstama postupaka - tabelarni prikaz stanja**
- 4. Evidencija korisnika pravne pomoći prema prebivalištu ili boravištu - tabelarni prikaz stanja**
- 5. Evidencija korisnika pravne pomoći prema državljanstvu i spolu - tabelarni prikaz stanja**

I. UVODNE NAPOMENE

U Republici Hrvatskoj institut besplatne pravne pomoći uređen je Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13 - u daljnjem tekstu: ZBPP) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. i zamijenio dotadašnji Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/08, 44/11 i 81/11) koji se primjenjivao zaključno do 31. prosinca 2013.

ZBPP sustav besplatne pravne pomoći uređuje na način koji je pridonio učinkovitoj pravnoj zaštiti socijalno i ekonomski najpotrebitijoj grupi građana.

Širenjem oblika primarne pravne pomoći omogućilo se stvaranje tzv. pravnog savjetovanja korisnika u cilju detektiranja konkretnog pravnog problema i njegovog rješavanja. Posebno je važno da se primarna pravna pomoć pruža bez provođenja postupka utvrđivanja imovnog stanja korisnika te pomoći. Na taj se način uklonila mogućnost diskriminacije potencijalnih korisnika sustava u odnosu na njihov materijalni status i pravni problem te je osigurana dostupnost primarne pravne pomoći svima pod jednakim uvjetima. Sustavnim uključivanjem udruga civilnog društva, pravnih klinika i tijela državne uprave u sustav primarne pravne pomoći povećana je teritorijalna dostupnost primarne pravne pomoći, a što je uz pojednostavljivanje postupka ostvarivanja prava na primarnu pravnu pomoć rezultiralo porastom broja korisnika te vrste pravne pomoći.

Sekundarna pravna pomoć, s obzirom na to da se odnosi na ostvarenje pravne zaštite u skoro svim građanskim sudskim postupcima te na oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, predstavlja važniji segment sustava besplatne pravne pomoći, jer je napuštanjem strogog imovinskog cenzusa pristup sekundarnoj pravnoj pomoći omogućen većem broju korisnika. Naime, uočeno je da korisnici pravne pomoći žele koristiti sekundarnu pravnu pomoć kako bi riješili konkretni sudski spor, odnosno poduzeli radnje pred nadležnim sudovima u cilju zaštite svojih prava, stoga je uključivanjem odvjetnika kao jedinih pružatelja sekundarne pravne pomoći korisnicima osigurana profesionalna pravna pomoć u najsloženijim predmetima. Također, širenjem instituta sekundarne pravne pomoći na oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, omogućen je pristup sudu egzistencijalno najugroženijoj kategoriji građana.

Provedbu ZBPP-a prati Ministarstvo pravosuđa, koje je u obvezi svake godine Vladi Republike Hrvatske podnijeti Izvješće o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošenim sredstvima (u daljnjem tekstu: Izvješće), a koje Izvješće Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskom saboru.

U Izvješću su navedeni podaci iz računalnog programa za besplatnu pravnu pomoć - informatičkog sustava Ministarstva pravosuđa, koji omogućava u realnom vremenu pretraživanje podnesenih zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć, broja odobrenih zahtjeva te broja donesenih rješenja za cijelo područje Republike Hrvatske, kao i za područje teritorijalne nadležnosti pojedinog ureda državne uprave u županiji/Gradu Zagrebu.

Također, u Izvješću su sadržani i podaci o provedenim aktivnostima Ministarstva pravosuđa u 2014. godini usmjerenim na jačanje sustava pravne pomoći u Republici Hrvatskoj, kao instrumenta zaštite prava na pristup sudu i mehanizma koji doprinosi većoj učinkovitosti pravosuđa u cjelini.

II. ZAKONODAVNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ

Zakonodavni okvir čine:

- Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13);
- Uredba o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći za 2014. godinu (Narodne novine, broj 38/14);
- Pravilnik o obrascu zahtjeva i rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći (Narodne novine, broj 64/14);
- Pravilnik o načinu vođenja registra pružatelja primarne pravne pomoći (Narodne novine, broj 64/14);
- Pravilnik o kriterijima za vrednovanje projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih klinika te o načinu izvještavanja o postupcima za ostvarivanje pravne pomoći (Narodne novine, broj 64/14).

Vrste i oblici pravne pomoći

Pravna pomoć ostvaruje se kao **primarna** pravna pomoć i **sekundarna** pravna pomoć.

Primarna pravna pomoć obuhvaća:

- a) opću pravnu informaciju
- b) pravni savjet
- c) sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima, Europskim sudom za ljudska prava i međunarodnim organizacijama u skladu s međunarodnim ugovorima i pravilima o radu tih tijela
- d) zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima
- e) pravnu pomoć u izvansudskom mirnom rješenju spora.

Sekundarna pravna pomoć obuhvaća:

- a) pravni savjet
- b) sastavljanje podnesaka u postupku zaštite prava radnika pred poslodavcem
- c) sastavljanje podnesaka u sudskim postupcima
- d) zastupanje u sudskim postupcima
- e) pravnu pomoć u mirnom rješenju spora
- f) oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka
- g) oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.

Pružatelji pravne pomoći

Sukladno ZBPP-u ovlašteni pružatelji pravne pomoći su:

- odvjetnici
- ovlaštene udruge
- visoka učilišta koja izvode sveučilišne studije u znanstvenom području prava putem pravnih klinika
- uredi državne uprave u županiji/ Gradu Zagrebu.

Odvjetnici pružaju sekundarnu pravnu pomoć.

Ovlaštene udruge, visoka učilišta koja izvode sveučilišne studije u znanstvenom području prava putem pravnih klinika i uredi državne uprave u županiji/ Gradu Zagrebu pružaju primarnu pravnu pomoć.

Pružatelji pravne pomoći dužni su pružati pravnu pomoć savjesno, u skladu s pravilima struke i korištenjem najviših standarda u pružanju pravne pomoći.

Pružatelji pravne pomoći ne smiju odbiti pružiti pravnu pomoć, ako ZBPP-om nije drukčije određeno.

Pružatelji primarne pravne pomoći mogu odbiti pružiti pravnu pomoć izvan opsega određenog u odobrenom projektu.

Ovlaštene udruge pružaju primarnu pravnu pomoć u skladu s uvjetima i na način propisan ZBPP-om. Ovlašt za pružanje pravne pomoći udruge stječe upisom u Registar pružatelja primarne pravne pomoći koji vodi Ministarstvo pravosuđa. Udruga se upisuje u registar kada dokaže da je, radi pružanja pravne pomoći, osigurala suradnju s osobom koja je završila diplomski studij prava, položila državni stručni ili pravosudni ispit i ima najmanje dvije godine radnog staža u struci, odnosno znanstveno zvanje te priloži dokaz o uplati osiguranja od odgovornosti za štetu nanесenu stranci pružanjem pravne pomoći u visini od 50% osiguranja propisanog Zakonom o odvjetništvu (Narodne novine, broj 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 18/11).

Pravne klinike. Što se tiče pravnih klinika kao ovlaštenih pružatelja primarne pravne pomoći, ZBPP se zadržao na otvaranju mogućnosti djelovanja pravnih klinika te propisivanja oblika i načina pružanja pravne pomoći, ne zadirući pritom u autonomiju sveučilišta i mogućnost financiranja njihova rada iz različitih izvora. Pravne klinike predstavljaju način pružanja pravne pomoći, povezivanjem studija prava i davanjem pravnih savjeta građanima. Krajnji cilj i smisao pravnih klinika, zapravo je omogućavanje studentima da kroz praktičan rad i stručni nadzor steknu potrebno iskustvo i osposobe se za praktičnu primjenu prava. U Republici Hrvatskoj djeluju četiri pravne klinike na pravnim fakultetima u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu.

III. INSTITUCIONALNI OKVIR U REPUBLICI HRVATSKOJ

Osnovni institucionalni okvir sustava besplatne pravne pomoći čini dvadeset ureda državne uprave u županijama i petnaest ispostava te Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba, u okviru kojeg je osnovan Sektor za besplatnu pravnu pomoć.

Uredi državne uprave u županijama i Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba su prvostupanjaska javnopravna tijela koja odlučuju o zahtjevima građana za odobravanje sekundarne pravne pomoći, koji se podnose na propisanom obrascu uz koji se prilaže pisana izričita suglasnost podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva o dopuštenju uvida u sve podatke o ukupnim prihodima i imovini.

O zahtjevu za odobravanje pravne pomoći nadležna tijela odlučuju u roku od petnaest dana od dana podnošenja urednog zahtjeva. U postupku odobravanja pravne pomoći podnositelju zahtjeva koji ispunjava zakonske uvjete za ostvarivanje prava na pravnu pomoć nadležno tijelo donosi rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći uz naznaku vrste i opsega pravne pomoći odnosno, ako podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete za odobravanje prava na pravnu pomoć, donosi rješenje kojim se zahtjev odbija. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbija podnositelj zahtjeva može izjaviti žalbu Ministarstvu pravosuđa. Protiv rješenja Ministarstva pravosuđa kojim se žalba odbija može se pokrenuti upravni spor.

Ministarstvo pravosuđa je stručni nositelj izrade zakonodavnog okvira sustava besplatne pravne pomoći. Ministarstvo pravosuđa prati provedbu ZBPP-a, obavlja stručne i upravne poslove vezane za provedbu ZBPP-a, rješava u drugom stupnju o žalbama protiv rješenja prvostupanjskih tijela, obavlja upravni nadzor nad provedbom ZBPP-a, iznimno obavlja i stručni nadzor nad radom udruga te je odgovorno za funkcioniranje sustava besplatne pravne pomoći u cjelini.

Radi praćenja sustava pravne pomoći osniva se Povjerenstvo za pravnu pomoć (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) kao savjetodavno tijelo Ministarstva pravosuđa.

Povjerenstvo prati i analizira stanje u odobravanju i korištenju pravne pomoći prema odredbama ZBPP-a, razmatra prijedlog godišnjeg izvješća o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošku sredstava Ministarstva, daje mišljenja na projekte ovlaštenih udruga i pravnih klinika, razmatra godišnja izvješća ovlaštenih udruga i pravnih klinika te daje prijedloge i mišljenje za unaprjeđivanje sustava pravne pomoći.

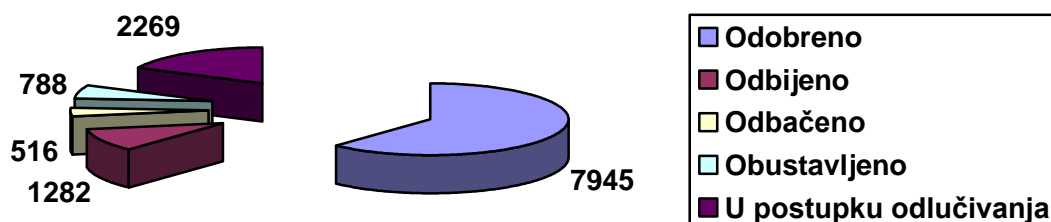
Povjerenstvo ima sedam članova koje čine: dva predstavnika Ministarstva pravosuđa, po jedan predstavnik ministarstva nadležnog za financije, ministarstva nadležnog za sustav državne uprave, Hrvatske odvjetničke komore, jedan predstavnik pravnih fakulteta te jedan predstavnik ovlaštenih udruga.

IV. OSTVARIVANJE PRAVA NA PRAVNU POMOĆ I UTROŠAK SREDSTAVA U 2014. GODINI - STATISTIČKI POKAZATELJI

U razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2014. u Republici Hrvatskoj podneseno je ukupno 12800 zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć. Od ukupnog broja podnesenih zahtjeva odobreno je 7945 zahtjeva, odbijeno 1282, odbačeno 516, obustavljeno 788 te se 2269 zahtjeva nalazi u postupku odlučivanja.

1. Zahtjevi za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u 2014. – općenito

Grafikon 1.

Radi boljeg uvida u ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u nastavku se iznose podaci za svaki ured državne uprave u županiji/Gradu Zagrebu za razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2014.

1. Ured državne uprave u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 434 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 239 zahtjeva je usvojeno, 164 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 31 zahtjev u postupku odlučivanja.

2. Ured državne uprave u Brodsko-posavskoj županiji s Ispostavom Nova Gradiška

U izvještajnom razdoblju podneseno je 649 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 312 zahtjeva je usvojeno, 130 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 207 zahtjeva u postupku odlučivanja.

3. Ured državne uprave u Dubrovačko-neretvanskoj županiji s Ispostavom Metković

U izvještajnom razdoblju podneseno je 114 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 84 zahtjeva je usvojeno, 29 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 1 zahtjev u postupku odlučivanja.

4. Ured državne uprave u Istarskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 552 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 235 zahtjeva je usvojeno, 100 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 217 zahtjeva u postupku odlučivanja.

5. Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 788 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 752 zahtjeva je usvojeno, 36 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

6. Ured državne uprave u Koprivničko-križevačkoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 375 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 171 zahtjev je usvojen, 57 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 147 zahtjeva u postupku odlučivanja.

7. Ured državne uprave u Krapinsko-zagorskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 574 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 74 zahtjeva je usvojeno, 5 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 495 zahtjeva u postupku odlučivanja.

8. Ured državne uprave u Ličko-senjskoj županiji s Ispostavom Korenica

U izvještajnom razdoblju podneseno je 93 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 83 zahtjeva je usvojeno, 9 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 1 zahtjev u postupku odlučivanja.

9. Ured državne uprave u Međimurskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 575 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 467 zahtjeva je usvojeno, 106 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok su 2 zahtjeva u postupku odlučivanja.

10. Ured državne uprave u Osječko-baranjskoj županiji s Ispostavom Donji Miholjac

U navedenom razdoblju podnesen je 1221 zahtjev za odobravanje pravne pomoći. 603 zahtjeva je usvojeno, a 618 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

11. Ured državne uprave u Požeško–slavonskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 307 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 274 zahtjeva je usvojeno, a 33 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

12. Ured državne uprave u Primorsko–goranskoj županiji s ispostavama Delnice, Mali Lošinj i Rab

U izvještajnom razdoblju podneseno je 819 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 511 zahtjeva je usvojeno, 270 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 38 zahtjeva u postupku odlučivanja.

13. Ured državne uprave u Sisačko–moslavačkoj županiji

U izvještajnom razdoblju podnesen je 1351 zahtjev za odobravanje pravne pomoći. 1165 zahtjeva je usvojeno 176 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 10 zahtjeva u postupku odlučivanja.

14. Ured državne uprave Splitsko-dalmatinskoj županiji s Ispostavom Imotski

U izvještajnom razdoblju podneseno je 523 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 328 zahtjeva je usvojeno 173 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 22 zahtjeva u postupku odlučivanja.

15. Ured državne uprave u Šibensko-kninskoj županiji s Ispostavom Knin

U izvještajnom razdoblju podneseno je 198 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 142 zahtjeva je usvojeno, a 56 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

16. Ured državne uprave u Varaždinskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 369 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 341 zahtjeva je usvojeno, 27 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 1 zahtjev u postupku odlučivanja.

17. Ured državne uprave u Virovitičko-podravskoj županiji s ispostavama Orahovica i Slatina

U izvještajnom razdoblju podneseno je 273 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 220 zahtjeva je usvojeno, a 53 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

18. Ured državne uprave u Vukovarsko-srijemskoj županiji

U izvještajnom razdoblju podnesen je 551 zahtjev za odobravanje pravne pomoći. 445 zahtjeva je usvojeno, a 106 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

19. Ured državne uprave u Zadarskoj županiji s Ispostavom Benkovac

U izvještajnom razdoblju podneseno je 366 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 342 zahtjeva je usvojeno, a 24 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno.

20. Ured državne uprave u Zagrebačkoj županiji

U izvještajnom razdoblju podneseno je 1157 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći. 669 zahtjeva je usvojeno, 227 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 261 zahtjev u postupku odlučivanja

21. Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba

U navedenom razdoblju podneseno je 1511 zahtjeva za odobravanje pravne pomoći.

488 zahtjeva je usvojeno, 245 zahtjeva je odbijeno, odbačeno, obustavljeno ili proslijeđeno, dok je 778 zahtjeva u postupku odlučivanja

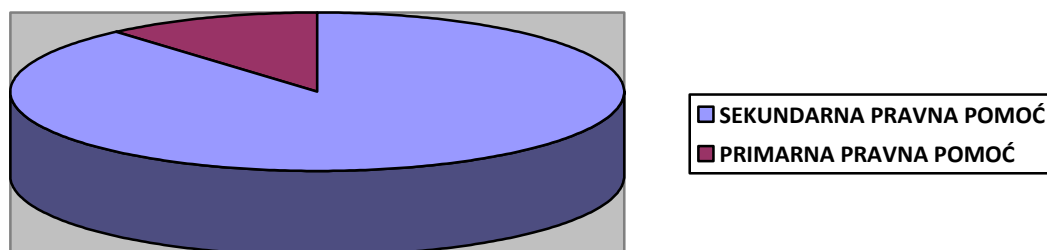
2. Vrste pravne pomoći

Prema podacima kojima raspolaže Ministarstvo pravosuđa (u razdoblju od 1. rujna do 31. prosinca 2014.) primarna pravna pomoć najčešće se ostvarivala u vidu pravnog savjeta i to u 647 slučajeva. Nadalje, za sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima ostvarila se u 201 slučaju, dok se u odnosu na zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima ostvarila u 6 slučajeva. Također, opća pravna informacija pružena je u 164 slučajeva. Ukupno je primarna pravna pomoć u razdoblju od 1. rujna do 31. prosinca 2014. pružena u 1018 slučajeva.

U odnosu na ukupno odobrenu sekundarnu pravnu pomoć (7945 slučajeva) korisnicima je najčešće odobravana pravna pomoć radi zastupanja pred sudom - u 4372 slučajeva te oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi - u 1167 slučajeva.

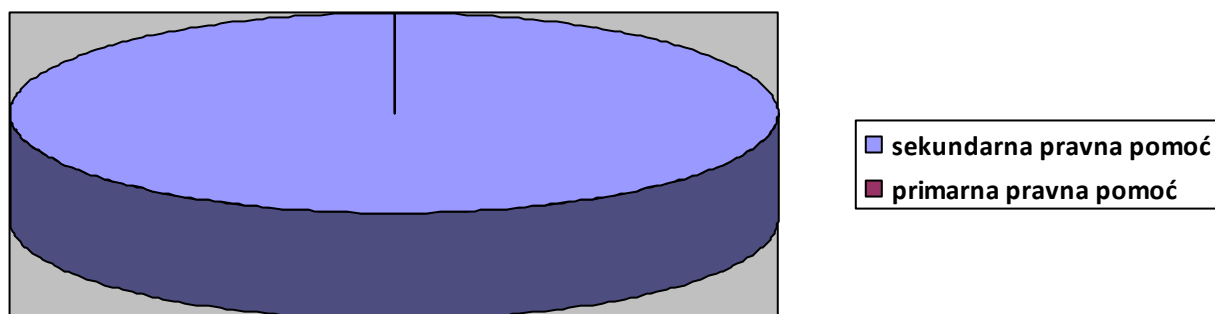
Grafikon 2.

Vrste pravne pomoći

Grafikon 3.

Odnos zastupanja u primarnoj i sekundarnoj pravnoj pomoći

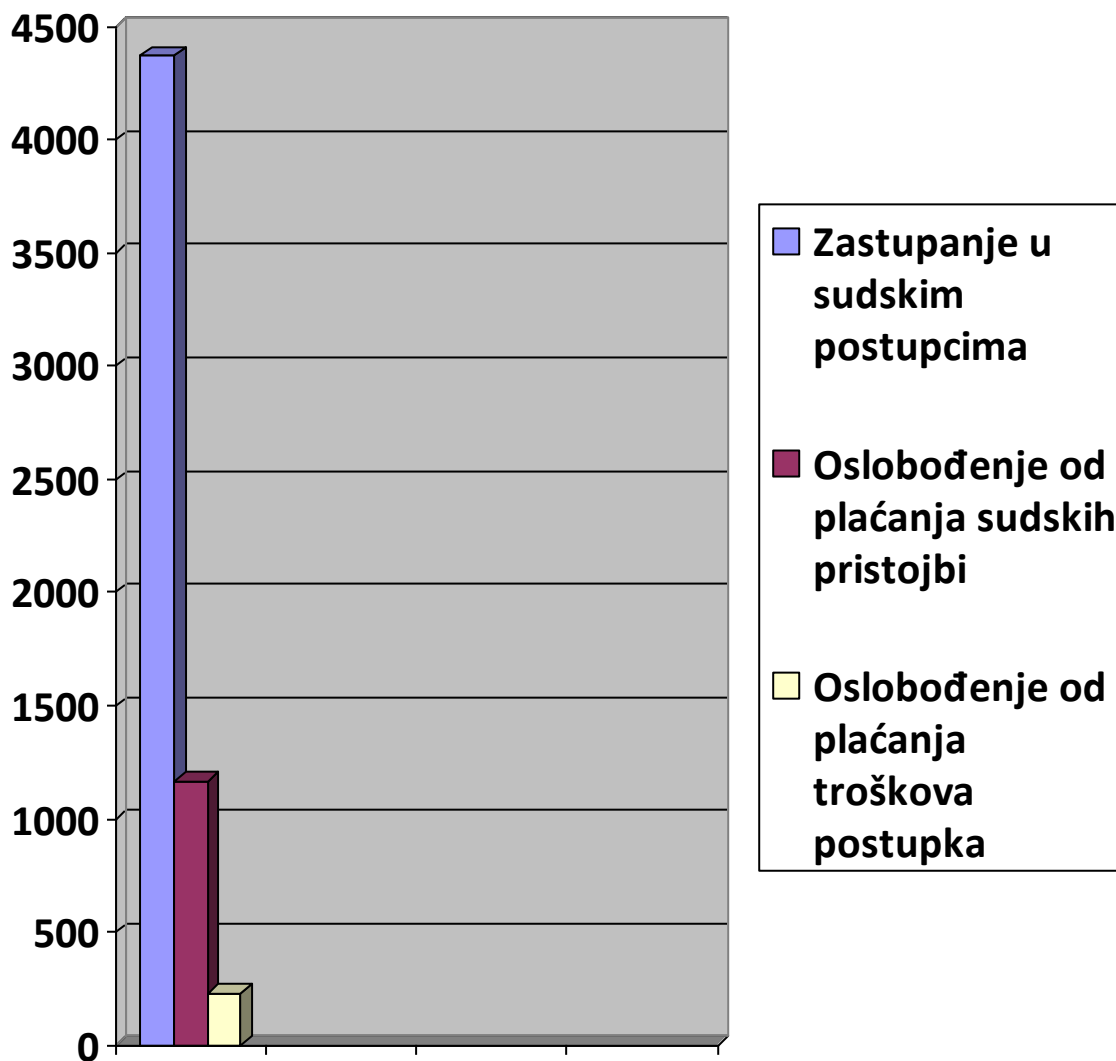
3. Postupci u kojima se odobrava pravna pomoć

U 2014. pravna pomoć najčešće se odobrala u sudskim postupcima – u ukupno 4372 postupka. Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi odobreno je za 1167 postupaka. Pravna pomoć je odobrena i za oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka i to za 231 postupak.

U izvještajnom razdoblju Ministarstvo pravosuđa zaprimilo je 228 žalbi protiv rješenja prvostupanjskih tijela, od kojih je 55 u postupku rješavanja.

Grafikon 4.

Postupci u kojima je odobrena pravna pomoć u 2014.

4. Korisnici pravne pomoći

Korisnici pravne pomoći u smislu ZBPP-a su:

- hrvatski državljani
- dijete koje nema hrvatsko državljanstvo i zatečeno je u Republici Hrvatskoj bez pratnje odrasle osobe odgovorne prema zakonu
- stranci na privremenom boravku pod uvjetom uzajamnosti i stranci na stalnom boravku
- stranci pod privremenom zaštitom
- stranci koji nezakonito borave i stranci na kratkotrajnom boravku u postupcima donošenja rješenja o protjerivanju ili rješenja o povratku
- tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom te članovi njihovih obitelji koji zakonito borave u Republici Hrvatskoj, u postupcima u kojima im pravna pomoć nije osigurana posebnim zakonom.

a) Korisnici pravne pomoći prema državljanstvu

U izvještajnom razdoblju, najviše korisnika besplatne pravne pomoći (7823) bili su hrvatski državljani. Od stranaca, besplatna pravna pomoć najčešće se odobravala državljanima Bosne i Hercegovine (17), zatim Republike Srbije (6), Francuske (2), Pakistana (2), Kosova (2), Slovenije (2), Italije (1) i Njemačke (1) te osobama čije je državljanstvo nepoznato (85).

b) Korisnici pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu

Besplatnu pravnu pomoć najčešće su koristili građani s prebivalištem/boravištem u Sisačko-moslavačkoj županiji (1160). Na drugom su mjestu građani Karlovačke županije (749), na trećem mjestu su građani Zagrebačke županije (655), zatim građani Osječko-baranjske županije (603). Detaljniji prikaz korisnika pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu daje se u prilogu.

5. Registar pružatelja primarne pravne pomoći

Tijekom 2014. godine u Registar pružatelja primarne pravne pomoći upisano je 5 udruga. U Registru pružatelja primarne pravne pomoći do 31. prosinca 2014. ukupno je upisano 42 udruge i jedna pravna klinika.

6. Financiranje

Sredstva za organiziranje sustava i pružanje pravne pomoći osiguravaju se u državnom proračunu.

Ministar pravosuđa odlukom dodjeljuje financijska sredstva radi financiranja projekta ovlaštenih pružatelja primarne pravne pomoći, koja su za tu svrhu osigurana u državnom proračunu.

6.1. Pružatelji primarne pravne pomoći

Ministarstvo pravosuđa svake godine raspisuje javni natječaj za dodjelu sredstava za financiranje projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih fakulteta za rad pravnih klinika. Ta sredstva dodjeljuju se iz sredstava za pružanje besplatne

pravne pomoći. U prethodnoj godini javni poziv za podnošenje projekata na natječaj objavljen je 6. lipnja 2014. te je ukupno zaprimljeno 17 projekata (16 projekata udruga i projekt Pravne klinike Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu) koji su zadovoljili uvjete natječaja te su financijska sredstava dodijeljena Odlukom ministra pravosuđa od 16. srpnja 2014. (KLASA: 720-01/14-02/186, URBROJ: 514-04-03-02-01-14-5), kako slijedi:

1. Projekt građanskih prava Sisak, iznos od 145.000,00 kn
2. Ženska udruga Izvor, iznos od 145.000,00 kn
3. Pravna klinika Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, iznos od 145.000,00 kn
4. Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek, iznos od 145.000,00 kn
5. Centar za participaciju žena u društvenom životu, iznos od 90.000,00 kn
6. Zajedničko vijeće općina Vukovar, iznos od 80.000,00 kn
7. Udruga Hoću kući, iznos od 80.000,00 kn
8. Srpski demokratski forum, iznos od 80.000,00 kn
9. Udruga za pomoć i edukaciju žrtava mobbinga, iznos od 70.000,00 kn
10. Udruga Srma, Brnaška 44, 2120 Sinj, iznos od 80.000,00 kn
11. Hrvatski pravni centar, iznos od 70.000,00 kn
12. Informativno pravni centar, iznos od 70.000,00 kn
13. Udruga Bijeli krug Hrvatske, iznos od 50.000,00 kn
14. Centar za pravnu i psihološku pomoć bijeli prsten Hrvatske, iznos od 50.000,00 kn
15. Udruga za unapređenje kvalitete življenja Let, iznos od 50.000,00 kn
16. Udruga nezadovoljnih i diskriminiranih građana RH, iznos od 50.000,00 kn
17. UŽRH Bolja budućnost, iznos od 50.000,00 kn.

Nakon proteka roka za prigovor na rezultate natječaja sklopljeni su ugovori o financiranju projekata udruga ovlaštenih za pružanje primarne pravne pomoći i pravnih fakulteta za rad pravnih klinika. Na taj je način Pravnoj klinici Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i udrugama za projekte pružanja pravne pomoći iz državnog je proračuna u 2014. dodijeljeno sveukupno 1.450.000,00 kuna.

O sredstvima odobrenima za projekt pružanja primarne pravne pomoći ovlaštene udruge i visoka učilišta moraju najkasnije u roku od 30 dana od završetka odobrenog projekta podnijeti godišnje izvješće uz koje se obvezno prilažu propisane isprave o utrošku sredstava. Neutrošena sredstva udruge i pravne klinike dužne su vratiti u državni proračun.

6.2. Naknada – odvjetnici, vještaci i tumači

Naknada za sekundarnu pravnu pomoć isplaćuje se odvjetnicima na temelju obračuna troškova u skladu s rješenjem o odobravanju pravne pomoći, dok se tumačima, vještacima i svjedocima naknada isplaćuje nakon odluke o odmjeravanju troškova. Ministarstvo pravosuđa daje suglasnost na obračun troškova i u skladu s time izdaje nalog za plaćanje.

Vrijednost iznosa naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći koju pružaju odvjetnici, vještaci i tumači određuje se uredbom Vlade Republike Hrvatske, u okviru sredstava osiguranih u državnom proračunu. Uredba o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći za 2014. godinu objavljena je u Narodnim novinama, broj 38/14.

Prema podacima iz sustava državne riznice u 2014. godini za aktivnost A630048 - Besplatna pravna pomoć bila su planirana sredstva u ukupnom iznosu od 4.020.000, kuna. Izmjenama i dopunama državnog proračuna u prosincu 2014. godine planirana sredstva smanjena su na iznos od 2.801.000 kuna, a preraspodjelom Ministarstva pravosuđa u istom mjesecu sredstva su smanjena na iznos od 2.666.100 kuna te su planirana sredstva u konačnici iznosila 2.661.000 kuna.

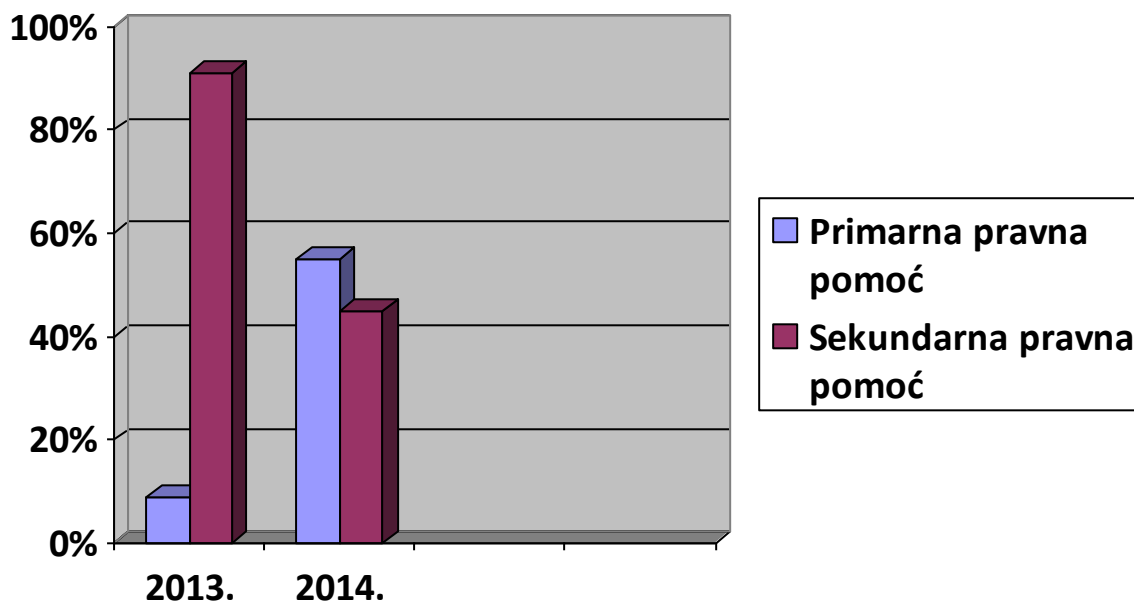
U izvještajnom razdoblju, za isplatu po obračunatim troškovima za odvjetnike utrošeno je ukupno 1.206.678 kuna.

Iz podataka kojima raspolaže Ministarstva pravosuđa, proizlazi kako je u 2014. od ukupno 2.661.000 kn kuna osiguranih u Državnom proračunu za besplatnu pravnu pomoć, iznos od 1.450.000,00 kuna isplaćen za financiranje projekata ovlaštenih pružatelja primarne pravne pomoći, što iznosi 54,49%. Udio sekundarne pravne pomoći u ukupnom proračunu za besplatnu pravnu pomoć iznosi 45,35% .

S tim u vezi, valja naglasiti kako je tijekom 2013. od ukupnog proračuna za besplatnu pravnu pomoć koji je iznosio 1.800.000,00 kuna, za primarnu pravnu pomoć bilo isplaćeno 160.000,00 kuna, odnosno 9% od ukupno osiguranih sredstava, dok je preostali iznos od 91% isplaćen za sekundarnu pravnu pomoć.

Grafikon 5.

Usporedni prikaz omjera financiranja primarne i sekundarne pravne pomoći u 2013. i 2014.

V. AKTIVNOSTI MINISTARSTVA PRAVOSUDA

Na prijedlog Ministarstva pravosuđa Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o vrijednosti iznosa za utvrđivanje naknade za pružanje sekundarne pravne pomoći za 2014. godinu (Narodne novine, broj 38/14).

Također, u cilju osiguranja pristupa sustavu besplatne pravne pomoći u izvještajnom razdoblju Ministarstvo pravosuđa i Hrvatska odvjetnička komora ažurirali su liste odvjetnika zainteresiranih za pružanje besplatne pravne pomoći.

Ministarstvo pravosuđa je u ožujku 2014. održalo savjetodavni sastanak sa službenicima ureda državne uprave u županiji/Gradu Zagrebu vezano za primjenu novog ZBPP-a, čiji je osnovni cilj bio raspraviti probleme s kojima se službenici susreću u primjeni ZBPP-a, kako bi se osigurala jednoobrazna praksa za cijelo područje Republike Hrvatske.

Nadalje, Ministarstvo pravosuđa je u studenom 2014. organiziralo sastanak s ovlaštenim pružateljima primarne pravne pomoći, kako bi se pružateljima osigurala potrebna podrška u vezi pružanja i financiranja besplatne pravne pomoći.

VI. OCJENA STANJA

Tijekom primjene Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/08, 44/11 i 81/11) uočeni su problemi, koji su Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 143/13) uklonjeni. Nova zakonska rješenja za cilj su imala rasterećenje postojećeg sudskog i administrativnog sustava. Navedeno se ostvarilo kroz sustavno uključivanje udruga civilnog društva i pravnih klinika u sustav primarne pravne pomoći. Novim načinom financiranja primarne pravne pomoći u vidu projektnog financiranja programa organizacija civilnog društva koje se bave pružanjem primarne pravne pomoći građanima i pravnih klinika omogućen je konstruktivniji razvoj sustava pravne pomoći, jer je promjena u modelu financiranja primarne pravne pomoći za rezultat imala aktivnije uključivanje nevladinih organizacija u sustav besplatne pravne pomoći. To je dovelo do unaprjeđenja sustava besplatne pravne pomoći u odnosu na ciljane skupine kojima je sustav namijenjen, razvijanjem pravnog informiranja i savjetovanja kao najvažnijih oblika primarne pravne pomoći.

Također, prenošenjem ovlasti odlučivanja o oslobođenju od plaćanja troškova sudskog postupka i oslobođenju od plaćanja sudskih pristojbi na urede državne uprave, došlo je do rasterećenja sudova u obavljanju dijela poslova, a što je ujedno pridonijelo jačanju učinkovitosti pravosuđa. Naime, prenošenjem te ovlasti na urede državne uprave omogućila se sustavna kontrola imovnog stanja korisnika sekundarne pravne pomoći, čime je postignuta veća pravednost u primjeni tih instituta i ujedno je smanjena mogućnost zlorabe.

Uspostava učinkovitog sustava besplatne pravne pomoći predstavlja značajan korak unaprjeđenja pravnog sustava Republike Hrvatske, u kojem procesu Ministarstvo pravosuđa ima centralnu ulogu. Ministarstvo pravosuđa, kao središnje tijelo državne uprave odgovorno za pravilno funkcioniranje sustava u cjelini, aktivnim pristupom i jačanjem zajedničkog dijaloga sa svim nositeljima sustava, doprinijelo je razvoju instituta besplatne pravne pomoći približivši ga građanima i njihovim potrebama, kao i zahtjevima društva u cjelini.

SAŽETAK

U uvodnom dijelu Izvješća daje se kratki osvrt na institut pravne pomoći, način na koji je sustav uređen Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći te se ukazuje na njegovu važnost.

U drugom i trećem dijelu daje se pregled zakonodavnog okvira, koji čine Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći i podzakonski propisi te institucionalnog okvira, koji čine uredi državne uprave koji u prvom stupnju odlučuju o zahtjevima građana za odobravanje korištenja pravne pomoći te Ministarstvo pravosuđa koje kao žalbeno tijelo provodi drugostupanjski postupak i prati primjenu Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći i odgovorno za funkcioniranje sustava u cjelini.

U središnjem i najopširnijem, četvrtom dijelu Izvješća, daje se statistički pregled broja podnesenih i odobrenih zahtjeva u Republici Hrvatskoj, kao i po pojedinim županijama. Nadalje, daje se pregled ukupno utrošenih sredstava osiguranih za sustav pravne pomoći u državnom proračunu u 2014. Ovaj dio također sadrži podatke o korisnicima pravne pomoći prema prebivalištu/boravištu, odnosno državljanstvu.

U petom dijelu Izvješća opisane su aktivnosti Ministarstva pravosuđa u procesu daljnjeg jačanja sustava pravne pomoći, dok se u šestom dijelu daje ocjena stanja s obzirom na rezultate postignute u promatranom razdoblju.